



## SÁMIID RIEKKASEARVI

Svenska Samernas Riksförbund · SSR

### Månadsbrev Golggotmánnu • Gálgadismánno • Rihkede • Gálgguománno • Oktober 2014

Svenska Samernas Riksförbund, Formvägen 16, 906 21 UMEÅ, tel 090-14 11 80, fax 090-12 45 64, e-post [info@sapmi.se](mailto:info@sapmi.se)

#### Ordförande har ordet

Föreberedelserna för vintern är i full gång, vilket märks både ute i renskogen och på kansliet. Själv är jag nyss hemkommen från Umeå där vi i dagarna har haft styrelsemöte. Det känns väldigt inspirerande med nya ledamöter som kan bidra med sina kunskaper och tankar.



Oktober är också förberedelsernas tid på kansliet, nu skall ansökningar om verksamhetstöd in. Tidigare i somras aviserade kulturrådet om förändringar i bidragssystemet, ett förslag som inte lyftes på plenum. Vi utgår därför från att det är samma kriterier som tidigare är.

Organisationens hjärta är medlemmarna, därför är det viktigt att ni hör av er till oss med era tankar kring vilka frågor som är viktiga för er. Vår ambition är att under kommande år arbeta för att medlemmarna skall känna tillhörighet med organisationen.

Under oktober tillträdde den nya regeringen, och SSR kommer aktivt att arbeta för att våra frågor skall finnas med på deras agenda.

Ambitionen för SSR är att vara lyhörd inför våra medlemmars önskemål, därför kommer den planerade ordförandekonferensen att flyttas till januari. Vi hoppas att så många som möjligt kommer att kunna delta och lyfta de frågeställningar som är aktuella gentemot departementet.

*Jörgen Jonsson*

#### Landsmöte 2015

Vid SSRs styrelsemöte den 15 -16 oktober beslutades att nästa års landsmöte skall förläggas till Norra Norrbotten. I skrivande stund är orten inte slutligt bestämd.

Landsmötet kommer gå av stapeln **2 - 4 juni 2015**.

Eventuella motioner skall vara kansliet tillhanda senast den **1 mars 2015**

#### Konkurrerande markanvändning

##### Remisser

SSR besvarar ett stort antal remisser årligen. Flera av dessa har bäring på den samiska markanvändningen och kommer påverka densamma om utredningarna blir till konkreta förslag. SSRs remissvar kommer att publiceras på vår hemsida.

Följande remisser är aktuella;

Förslag till en strategi för miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö. Sista svarsdag 31 oktober

SOU 2014: 35 I vått och Torrt (vattenutredningen). Sista svarsdag 31 oktober

SOU 2014:50 Med miljömålen i fokus. Sista svarsdag 28 november

Ds 2014:31 Nya steg för en effektivare plan och bygglag sista svarsdag. Sista svarsdag 1 december

##### Markanvändningsgruppen

Markanvändningsgruppen träffades den 28 oktober i Stockholm. På dagordningen återfanns följande frågor.

- markanvändningspolicy
- strategimöte – redovisning från måndagens möte
- remisser på rulle; miljömålen, vattenutredningen, plan och bygglag, miljömålberedning – genomgång och diskussion
- på gång vad händer på kansliet
- nya domar och praxis
- övriga frågor

#### Rovdjur

Arbetet med rovdjursfrågan sker dagligen på kansliet. SSR kommer att delta på möte om inventering av järv den 14 november i Trondheim. Två representanter från SSRs rovdjursgrupp finns på plats. Om ni har eventuella synpunkter som ni vill skicka med oss kontakta Jenny Wik Karlsson eller Fredrik Juuso på kansliet. Det går även bra att mejla synpunkter till [jenny@sapmi.se](mailto:jenny@sapmi.se)

## Ersättningsbelopp för trafikdödade renar fr.o.m. 2014-10-01

SSR har undersökt kilopriserna hos slakterierna och tagit del av Sametingets tillgängliga statistik som visar på att kilopriset är rimligt. Vi har fastställt att det kilopris som ersättningsnivåerna ska grundas på är 56 kr/kilo exkl. moms. Utifrån detta har vi gjort en beräkning av ersättningsnivåerna enligt den överenskommelse som finns sedan tidigare om ersättning för påkörda renar.

Pristillägget är 9 kr per kilo för vuxna djur och 14,50 kr per kilo för renkalv.

Kalv	1 877	(tidigare 1 768)
Vaja	3 853	(tidigare 3 630)
Tjur	2 48	(tidigare 2 332)
Medelren	3 140	(tidigare 2 957)

Ersättning för identifiering ingår inte i angivna belopp.

Finns det frågor i anledning av detta så kontakta Fredrik Juuso/ Näringskonsulent 070-229 76 28

## Möte för norrbottensbyarna med polisen

Polisen kallar genom SSR till möte med samebyarna i Norrbotten för dialog och information gällande Renpåkörningar och hanteringen av dessa. Den 1 januari 2015 kommer Polisen genomgå organisationsförändring och bli en enhetlig myndighet.

Tid och plats:

Arvidsjaur, Polisstationen, 8 december kl. 13.00–16.00  
(Samebyarna i södra Norrbotten)

Gällivare, Polisstationen, 9 december kl. 13.00–16.00  
(Samebyarna i norra Norrbotten)

## Flygövning 2015, info och dialog

Tid: Fredag 7 november kl. 10.00-12.00

Plats: Norrbottens flygflottilj i Luleå

Under 2015 kommer en större internationell flygövning att genomföras och Norrbottens flygflottilj vill med anledning av detta inbjuda SSR och samebyarna till ett informations- och samverkansmöte. Flygövningen berör Norr- och Västerbottens län.

Samverkan och dialog med samebyarna är önskvärd för att dels få en ökad förståelse för varandras respektive verksamheter och dels hur vi gemensamt kan ta ett ansvar att sprida information inom eget verksamhetsområde.

SSR är välkommen att bjuda med företrädare (ordförande) för samebyarna, **meddela snarast namn och personnummer till Fredrik Juuso**, detta för inpassering till flottiljen. Samebyarna står själva för omkostnader i samband med mötet

## Exploateringar i Sápmi med speciellt fokus på rennäringen

Den 12 november arrangerar SSR tillsammans med CeSam/Vaartoe det åttonde seminariet i föreläsningsserien "Det samiska samhället i historia och nutid. Teori och praktik i möte." Temat är Exploateringar i Sápmi med speciellt fokus på rennäringen.

Det är ett heldagsseminarium som hålls på Bildmuséet, Konstnärligt campus i Umeå.

Läs mer på SSRs Facebooksida och SSRs hemsida.

Den 3 december är det dags för det nionde seminariet som kommer handla om utbildningsfrågor i Sápmi. Mer information kommer i kommande nyhetsbrev. Håll utkik på Facebook och hemsidan.

## MR-dagarna 13-15 nov 2014 i Umeå

För första gången hålls Nordens största mässa och träffpunkt för mänskliga rättigheter i Umeå. SSR kommer att medverka vid ett flertal arrangemang under MR-dagarna.

Den 13 nov mellan kl. 13.00–14.30 kommer Matti Berg att leda ett samtal om hur lokalsamhällen påverkas av gruvnäringen. Lokal: Grim, Folkets Hus.

Fredag den 14 nov kl. 10.20–12.00 arrangerar DO ett seminarium "Urfolkspolitik behövs!" Lokal: Idun. Medverkande: OleHenrik Magga, Matti Berg, Jenny Wik-Karlsson m.fl.

Under lördag den 15 nov framförs pjäsen "Elsa Laula" som är monolog med Cecilia Persson. Lokal: Studion, Folkets Hus, Umeå.

Lördag den 15 nov mellan kl. 12.00–13.00 är det ett seminarium "Kulturaktivism bland nationella minoriteter och urfolk." Samtalet synliggör bl.a. samers kamp för kulturella rättigheter och för att motverka stereotypa bilder. Lokal: Studion, Folkets Hus, Umeå.

På lördag den 15 november är det fri entré till MR-dagarna. Läs mer på [www.mrdagarna.se](http://www.mrdagarna.se)

## Grattis Britta Marakatt-Labba

SSR gratulerar konstnären Britta Marakatt-Labba, Övre Soppero som den 18 oktober promoverades till hedersdoktor vid Humanistisk fakultet vid Umeå universitet.

## Symposium om det rasbiologiska arvet 21-23 januari i Uppsala

Den 21-23 januari 2015, i Uppsala, hålls ett symposium om det rasbiologiska arvet, bilder och skelett i svenska statens arkiv och på institutioner. Utgångspunkten är ett samiskt

perspektiv och målet är att återuppväcka diskussionen om hur vi samer ska förhålla oss till de – vi – som bär ansvaret för dessa ”samlingar”, våra släktingar. Organisatör är May-Britt Öhman, styrelseledamot i SSR (föreningarna) och forskare vid Teknovetenskapliga studier, Centrum för Genusvetenskap, Uppsala Universitet. Mer information kommer i nästa nyhetsbrev.

## Seminariet Kan sorg ärvas? 22 januari i Uppsala

Den 22 januari 2015 kl. 13.00–15.00 hålls seminariet ”Kan sorg ärvas?” med Katarina Pirak Sikku, på Centrum för Genusvetenskap, i Uppsala. Katarina Pirak Sikku talar utifrån sitt arbete med de rasbiologiska undersökningarna som gjordes på samer, och hur detta upplevts från just samiskt håll. Hennes utställning på Bildmuseet våren 2014 behandlade just detta. Se <http://www.bildmuseet.umu.se/sv/utstaellning/katarina-pirak-sikku/12046>

## Tips på SVT

Den 15 januari visas Maja Hagermans dokumentär om rasbiologi på SVT: Hur gör man för att rädda ett folk? Om Herman Lundborg, chef för rasbiologiska institutet. Därefter blir filmen tillgänglig på SVT play i 30 dagar.

## Inför lif eller död? 27 nov i Umeå

27:e november 2014 som en del i g14-konferensen i Umeå deltar May-Britt Öhman, forskare, Uppsala Universitet samt ledamot av SSR styrelse och Ellacarin Blind, SSR, i panelen under Inför lif eller död? 1010 år av samisk feministisk kamp. Plats: Umeå Folkets hus kl 12.30–14.00. Öppet för allmänheten. Se <http://www.ucgs.umu.se/samverkan/g14/program/>

## Salone del Gusto i Turin

Mellan 23-27 oktober är några av Renlyckaföretagen med i en samlingsmonter på den stora matmässan Salone del Gusto i Turin. Montern ordnas tillsammans med Slow Food Sapmi/Exportrådet.

## Renlycka - från projekt till levande sigill, Rådslag den 22 november.

Inbjudningar och program håller på och går ut till ett **nytt rådslag i Jokkmokk den 22 november**. Hösten är en svår tid att få till möten men eftersom vi tror oss veta att flera producenter deltar i Matverkstävlingen (se nedan) som pågår i Jokkmokk under den helgen har vi valt att lägga även mötet där och då. Nya förslag för Renlyckas framtid står på agendan.

## Matverk 22 november i Jokkmokk

Renlycka är medarrangör på Matverk den 22 november som är Sveriges största produktutvecklingstävling- där Sapmi för första gången deltar som en egen region! Gå in och anmäl produkter senast 31/10. Mer info om tävlingen på [www.matlandethuvudstad.se](http://www.matlandethuvudstad.se)

## På gång i Renlycka-projektet

Nytt marknadsföringsmaterial är under produktion:

- Trycksak om Gurpi är klar (den engelska versionen följer med till Turin).
- Film om Gurpi är på gång
- Butik, marknads/mässversion av styckningsschema är under produktion
- Roll-up till företag under tillverkning.

I övrigt planerar vi för slakt och klassificeringskurser under hösten. Tid och plats är ännu ej spikat.

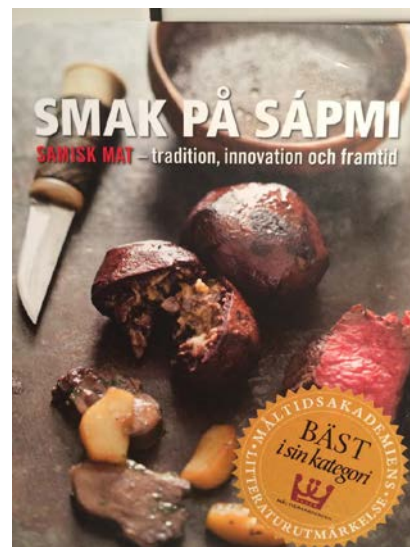
Har du frågor om ovanstående eller vill anmäla intresse ring Marja Ek 070-683 98 90

## Grattis Smak på Sápmi

Kokboken SMAK PÅ SÁPMI har tagits fram i Slow Food Sápmi projekt Luonddu Biebmu/Naturens Mat tillsammans med SSRs projekt Renlycka och Samisk Mat och Kompetenscentrum. Boken blev vinnare i kategorin "Regional måltidslitteratur".

Årets Svenska Måltidslitteratur 2014. Motivering: "Ett tomrum är fyllt! Äntligen ser vi den samiska matskattens rikhaltighet, från Gurbi till Gáhkkku, nerkokt till en kompakt och synnerligen smakstark volym av smått historisk karaktär"

En ny receptbroschyr utifrån Smak på Sapmi håller på att tryckas upp.



## Aktavuolta



I början av oktober i Hosjöbotten hade Aktavuolta sin andra träff.

Dag 1 ägnade vi åt att lära oss om olika beteendestilar. Intressant dag som kommer att ta veckor att smälta och tankarna snurrar för fullt kring vilken beteendestil man själv har mest av och hur det ser ut i ens omgivning. Vi fick även lära oss hur man bäst kommunicerar och hur man kan använda det vi lärde oss i bl.a. förhandlingar genom att spegla den andra personens beteendestil.

Dag 2-4 var SSRs förbundsjurist Jenny Wiik med oss. Teoretiska pass om juridik, rennäringslagen, rovdjur och rovdjurspolitik varvades under helgen med praktiska samarbets- och förhandlingsövningar. Ungdomarna var väldigt glada att få ha Jenny för sig själva i flera dagar och passade på att diskutera och ställa frågor.

Under första träffen i augusti delades ungdomarna in i två fiktiva samebyar. På denna träff fick de genomföra årsmöten med sina "samebyar" där ett flertal ärenden behandlades, såsom medlemsansökningar, intrång samt ekonomiska uppgörelser med projektörer. Syftet med denna övning var utöver att praktiskt utöva kunskap att starta diskussioner kring demokrati och organisering inom samebyarna. Många skrott blandades med allvarliga diskussioner kring vad som egentligen står i rennäringslagen.

Anläggningen vi bodde på anordnade utomhustävlingar en dag med grenar som dragkamp, snabbast att göra upp en eld och kanotrace. Skönt att vara ute en stund och röra på kroppen.

## Kompetensutveckling skogsbruk - rennärning

Projektet närmar sig slutet och den sextonde och sista utbildningen i fält har genomförts. Projektet avslutas den sista november och veckorna som är kvar kommer framförallt att ägnas åt förbättringsarbete med trycksak och webbutbildning.

Projektet har ett deltagarmål på 100 personer från renskötelsen och 150 personer från FSC-skogsbolagen. För fältdagarna ser det bra ut men tyvärr inte för webbutbildningen. Det är 113 personer från renskötelsen som fått en inloggning, men endast 13 av dessa har genomfört hela utbildningen. Vi uppmanar nu alla ni som fått en inloggning att göra klart utbildningen. Och vi välkomnar så klart även flera att ta del av materialet. Webbutbildningen kommer att vara öppen för deltagare även efter sista november, men då är det mycket svårare att ändra innehållet. Därför är era synpunkter av stor vikt nu att bidra till förbättringar, så att innehållet blir som vi önskar.

Trycksaken är en skrift på knappt 50 sidor som beskriver bl a skogsbrukets skötselätgärder och hur dessa påverkar renskötelsen. Den trycks i november och skickas sen ut i några exemplar per sameby.

[WWW.SKOGOCHREN.SE](http://WWW.SKOGOCHREN.SE) – Webbutbildningen är tillgänglig för alla, inloggning fås genom att skicka mejl till [maria@sapmi.se](mailto:maria@sapmi.se) där du anger namn, e-postadress samt samebytillhörighet. Du som inte tillhör någon sameby anger det och är lika välkommen att ta del av materialet.

### SKOG & REN



#### Om utbildningen

Målet med utbildningen Skog och Ren är att öka förståelsen mellan skogsbruket och renskötelsen. Utbildningen är uppdelad i tre delar: Skogsbruk, Renskötelse och Reggeverk. De olika delarna ger grundläggande kunskaper om respektive område. Utbildningen avslutas med en test.

Datum projektet står för: FSC-certifierade skogsbolagen SCA Skog, Holmen Skog, Sveaskog, Stora Enso Skog och Segre Skog samt Svenska Samernas Riksförbund och Statens Fastighetsverk.

Skapandet av utbildningen är finansierat av EU, inom ramen för projektet kompetensutveckling. Alla deltagare måste registrera sig för att det ska vara möjligt att följa upp hur EU-medlet används.

STARTA UTBILDNINGEN >



## Kalendarium

- 3 nov Möte med skogsägarföreningarna och LRF, Östersund
- 11 nov Aerpiemaahoe, traditionell kunskap och hjärtats språk, Umeå (Sametinget)
- 12 nov Exploateringar i Sápmi med speciellt fokus på gruvnäringen, Umeå
- 13 nov Sverige och FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-dagarna)
- 13 nov Gruvexploatering i Sápmi (MR-dagarna)
- 14 nov Urfolkspolitik behövs! (MR-dagarna)
- 15 nov Kulturaktivism bland nationella minoriteter och urfolk (MR-dagarna)
- 17 nov SSR träffar SweMin och Sveaskog, Stockholm
- 24-25 nov SSRs rovdjursgrupp i Umeå
- 25-28 nov SSR deltar i Urfolkskonferens, Nya Zeeland
- 27 nov FSC styrelsemöte, Uppsala
- 2 dec Glögg- och inflyttningsfest, SSRs kansli
- 3 dec Utbildning i svenska Sápmi: historia och nutid, Umeå

## Gruppförsäkring för medlemmar

Vi vill påminna om att SSR för 5 år sedan förhandlade fram en försäkring till våra medlemmar. Där finns t ex ersättarförsäkring med som varit borta många år. Läs mer på SSRs hemsida [www.sapmi.se](http://www.sapmi.se), klicka på Medlemmar så hittar du information.

## Telefonnummer

Jenny Wik Karlsson	090-14 11 83	072-202 12 00
Fredrik Juuso	090-14 11 84	070-229 76 28
Ellacarin Blind	090-14 11 82	070-362 04 78
Britt-Marie Barruk	090-14 11 81	070-646 07 65
Hans Liebetau	090-14 11 85	070-736 14 19
Totte Nordahl	090-14 11 86	076-126 42 42
Ol-Johán Sikku		070-171 80 34
Marja Ek		070-683 98 90
Anna-Marja Kaddik		070-367 66 56
Johan Skogsfeldt		072-538 84 58
Maria Boström		070-600 27 82
Pia Huuva	0927-320 14	070-671 11 05
Jörgen Jonsson (ordförande)		070-570 55 56

Besök gärna vår hemsida [www.sapmi.se](http://www.sapmi.se) för mer information.

Gilla oss på Facebook [facebook.sapmi.se](https://www.facebook.com/sapmi.se)

## Telefontider på kansliet

Ni kan ringa tidigare men då får ni ringa på direktnumren  
**09.00 – 10.30 och 15.00 – 16.00**

Detta är tiden för växeln, övrig tid går det bra att ringa på direktnummer om ni söker någon särskild, telefonnummer finns på [www.sapmi.se](http://www.sapmi.se) under kontakter och nedan.

## SSR har flyttat till Ersboda



SSR flyttade 1 september till Ersboda nära Biltema och SVT.

Adressen är Formvägen 16, 906 21 Umeå

Välkomna att hälsa på oss i de nya lokalerna, bra med parkering.

### Vi har flyttat

fr. o. m. 1 sept är nya adressen

Formvägen 16  
906 21 Umeå

Linje	Sträckning	Hållplats
1	Umejalen - Vasaplan - Östra Ersboda t o r	Fogvägen (vid Biltema)
2	Ersboda handelsområde - Vasaplan t o r	går var 10:e minut under högtrafik
5	Ersmark - Vasaplan - Strömplen t o r	

